

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 595

leg. 448

CELIA
Sekretaryatu
Naczelnego Komitetu Narodowego

STATUT KORPUSU STRZELCÓW

W

Z Drukarni Wł. Łozińskiego we Lwowie
pod zarządem Jana Niedopada.

Statut

Korpusu Strzelców w

ROZDZIAŁ I.

§ 1.

Korpus Strzelców, który ma swoją siedzibę w
..... jest umundurowanym (§ 11) i uzbrojonym zwią-
zkiem wiernych Cesarzowi i patriotycznie usposobionych mężczyzn
z, utworzonym dobrowolnie na
podstawie ces. patentu z 22. sierpnia 1851 Dz. u. p. Nr. 191,
a zorganizowanym wojskowo pod wybraniem przez siebie samego
szarżami.

Korpus Strzelców ma na celu:

1. pielegnować i wzmacniać miłość i wierność dla Cesarza
i Ojczyzny tudzież poczucie honoru i spólności jakoteż poczucie
prawnego porządku i pokojowego spólżycia; w ogólności Korpus
Strzelców ma być ogniskiem uczuć prawdziwie patriotycznych;

2. ćwiczyć swoich czynnych członków w strzelaniu i w ogóle
we władaniu bronią, zaprawiać i kształcić ich do służby w pospo-
litem ruszeniu jakoteż założyć i utrzymywać strzelnicę, nadającą się
do używania karabinów wojskowych i przynajmniej ładunków strze-
leckich;

3. w razie potrzeby spóldziać na wezwanie władzy poli-
tycznej i według jej wskazówek w utrzymaniu publicznego spokoju,
porządku i bezpieczeństwa;

4. występowaniem w paradzie przyczyniać się do podniesienia
patriotycznych i kościelnych uroczystości.

§ 2.

Korpus Strzelców ma prawo używać przepisanych dla c. i k. wojska sygnałów na trąbkach i bębnach tudzież w danych warunkach prawo żądania bezpłatnego wypożyczenia skarbowej (eraryalnej) broni oraz dostarczania amunicyi po niższych cenach.

Przynależność do Korpusu Strzelców nie narusza ustawowego obowiązku członków do służby wojskowej.

W razie powołania Korpusu Strzelców do służby w pospolitem ruszeniu, nie będzie w niczem ograniczona pełna możność użycia go do jakiejkolwiek służby w tym kierunku jakoteż podporządkowanie Korpusu pod postanowienia ustawy o pospolitem ruszeniu z 6. czerwca 1886 Dz. u. p. Nr. 90.

W takim razie mają przeto czynni członkowie Korpusu złożyć przysięgę, przepisaną dla pospolitego ruszenia (obrony krajowej), a Korpus podpada pod postanowienia wojskowych ustaw karnych tudzież wojskowych przepisów służbowych i dyscyplinarnych, jakoteż podlega w myśl § 2. przepisów o organizacyi pospolitego ruszenia (Rozp. min. z 20. czerwca 1907 Dz. u. p. Nr. 150) władzom i komendom, powołanym do kierowania sprawami pospolitego ruszenia, ewentualnie do sprawowania wyższej komendy.

ROZDZIAŁ II.

§ 3.

Korpus Strzelców składa się z członków:

- a) czynnych,
- b) honorowych i
- c) wspierających.

§ 4.

Jako członek czynny może być przyjęty każdy mężczyzna zamieszkały w, który posiada prawo przynależności w obrębie Monarchii austriacko-węgierskiej, ma więcej, niż 17 lat, jest fizycznie odpowiednio uzdolniony i nie dopuścił się żadnego z czynów, wykluczających od prawa wyboru w gminie

Małoletni potrzebują do wstąpienia zezwolenia swych ustawowych zastępców.

§ 5.

Członkowie czynni są obowiązani według najlepszych sił służyć celom Korpusu Strzelców a w szczególności stawiać się punktualnie do wszystkich ćwiczeń i wymarszów, jakie zapowiedziane zostaną, podczas tychże słuchać przełożonych szarż i w ogóle tak się zachowywać, jak to odpowiada powadze związku.

Na pokrycie potrzebnych wydatków winni członkowie czynni uiszczać roczną wkładkę, którą Walne zgromadzenie naprzód oznaczy, od której jednak może wydział uwolnić w wypadkach zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie.

Przez przyjęcie przyjmuje każdy czynny członek na siebie obowiązek odbywania służby w pospolitem ruszeniu w związku Korpusu Strzelców i to niezależnie od ogólnego obowiązku względem pospolitego ruszenia, ciążącego na nim ewentualnie według § 2. ustawy o pospolitem ruszeniu z 6. czerwca 1886 Dz. u. p. Nr. 90.

Każdy członek czynny składa przy przyjęciu podaniem ręki komendantowi przyrzeczenie spełniania swych obowiązków, poczem wpisuje swoje nazwisko wraz z dokładnemi datami do księgi metrykalnej Korpusu Strzelców i otrzymuje kartę członka.

§ 6.

Wszyscy członkowie czynni mają w miarę odnośnych postanowień prawo do ustanowionej Najwyższem postanowieniem z 26. listopada 1908 honorowej odznaki za 25-cio względnie 40-letnie należenie do jednej z korporacji obowiązanej do pospolitego ruszenia i odpowiednie spełnianie obowiązków, a w razie śmierci w należy im się honorowy kondukt, który Korpus Strzelców urządzi.

Oficerom i tym członkom czynnym, którzy pełnili służbę przed nieprzyjacielem, albo posiadali wyżej wymienioną odznakę honorową, należy się salwa przy spuszczeniu trumny do grobu.

§ 7.

Członkami honorowymi mogą być mianowane osoby, posiadające prawo przynależności w obrębie Monarchii austriacko-węgierskiej, które się szczególnie zasłużyły około Korpusu Strzelców, spraw strzeleckich, gminy lub kraju.

Na członków wspierających mogą być przyjęte osoby, które chcą popierać cele Korpusu Strzelców, i zobowiążą się uiszczać roczną wkładkę w kwocie najmniej koron.

Członkowie honorowi i wspierający jako tacy nie mają prawa noszenia uniformu (§ 11) i broni Korpusu Strzelców, nie mają prawa głosowania i wyboru, nie mogą też brać udziału w wystąpieniach w szeregu, a także nie posiadają prawa do wymienionej w § 6. odznaki honorowej.

Członkowie honorowi mogą brać udział w walnych zgromadzeniach z głosem doradczym.

Członkom honorowym i tym członkom wspierającym, którzy należą do Korpusu Strzelców przynajmniej lat, należy się honorowy kondukt pogrzebowy, jeżeli będą chowani w

§ 8.

Za zachowanie się statutowi nie odpowiadające mogą być członkowie po bezskutecznej upomnień karani grzywnami pieniężnymi do 20 koron, za nieusprawiedliwione niejawienie się na zapowiadanych ćwiczeniach i wymarszach grzywnami do, a w razie ciężkich przekroczeń może nastąpić wykluczenie z Korpusu Strzelców.

Kary pieniężne wpływają do kasy Korpusu Strzelców.

Wykluczenie członka musi bezwarunkowo nastąpić, jeżeli działa przeciw dynastyczno-patryotycznym celom korporacji (§ 1).

Zresztą wolno każdemu członkowi wystąpić z Korpusu Strzelców w każdym czasie.

Wszystkie spory wynikające ze stosunków stowarzyszenia rozstrzyga Wydział ostatecznie.

Powyższe postanowienia obowiązują tylko tak długo, dopokąd Korpus Strzelców nie będzie powołany do służby w pospolitem ruszeniu.

ROZDZIAŁ III.

§ 9.

Formacja korporacji stosuje się do stanu jej czynnych członków, a stan oficerów i reszty szarż do formacji.

Następująca tabela przedstawia formację dozwoloną oraz odpowiadający jej stan szarż:

Kategorie szarż	Nazwa szarży	Pułk o 2 batalionach po 4 kompanie	Batalion o 4 kompaniach	Batalion o 3 kompaniach	Pół batalionu	Kompania	Pół kompanii	Pluton
		Minimalny stan czynnych członków						
		600	260	200	130	60	40	20
		Maksymalny stan szarż oficerskich i szeregowców						
Oficerowie sztabowi	pułkownik	1	.	.	.	.	.	.
	podpułkownik	1	.	.	.	.	.	.
	major	1	1	1	1	.	.	.
Oficerowie starsi	kapitan	11	5	4	3	1	.	.
	porucznik	11	4	3	2	2	1	.
	podporucznik	27	15	11	7	2	2	2
Szarże szeregowców	chorąży	1	1	1	1	1	1	1
	starszy strzelec	22	10	8	5	3	2	2
	plutonowy	35	17	13	9	4	2	1
	młodszy strzelec	48	24	18	12	6	3	2
	dowódca patroli	48	24	18	12	6	3	1

§ 10.

Przy wszystkich ćwiczeniach i wystąpieniach mają mieć zastosowanie regulaminy, obowiązujące w c. i k. wojsku.

Wystąpienie w obrębie stałej siedziby, o ile nie są urządzone w celu uświetnienia kościelnych lub patryotycznych uroczystości albo też z powodu pogrzebów zmarłych członków, muszą być zgłoszone u politycznej Władzy powiatowej a także u wojskowego Komendanta stacyjnego, o ile tenże znajduje się w siedzibie korpusu. Na wystąpienia poza siedzibą korpusu potrzeba zawsze zezwolenia Władzy. Przenajświętszemu Sakramentowi, Najjaśniejszemu Państwu, Członkom Najwyższego Domu Cesarskiego, Generałom, oficerom sztabowym i innym oficerom siły zbrojnej i żandarmeryi, jakoteż ich sztandarom, oddziałom wojska i wartom mają tak pojedynczy członkowie jeżeli są w mundurze jak i oddziały i warty Korpusu Strzelców oddawać honory wojskowe, a to analogicznie do postanowień § 46. regulaminu służbowego c. i k. wojska Część I. Honory te będą odpowiednio odwzajemniane.

Nadto należy oddawać honory wojskowe każdemu urzędnikowi politycznemu, o ile występuje w mundurze jako zastępca władzy.

§ 11.

Członkowie czynni Korpusu Strzelców noszą jednolite następujące*) mundury — stroje strzeleckie — stroje ludowe:

Kapelusz

Surdut

*) Jeden z następujących trzech rodzajów musi być wybrany a inne skreślone.

Spodnie

Płaszcz

Jako odznakę rangi noszą oficerowie na kołnierzu surduta złote rosety w kształcie gwiazdy (Sternrosetten), reszta zaś szarż srebrne w ilości odpowiadającej stopniowi rangi.

Uzbrojenie szeregowców z wyjątkiem starszego strzelca i chorążego składa się z karabina i bagnetu, który ma być noszony także jako broń boczna. Uzbrojenie zaś oficerów tudzież starszych

strzelców i chorążych składa się ze szabli, jaką nosi oficer piechoty, ze srebrnem portepeem; kupła szabli jest ozdobiona srebrnemi bor-
tami.

Oficerowie noszą jedwabne feldbindy.
Uniform i broń wolno nosić tylko podczas ćwiczeń i wymarszów,
jakoteż podczas uroczystości i zgromadzeń Korpusu Strzelców.

Każdy członek czynny winien sprawić sobie mundur z własnych funduszów; należy jednak starać się, aby Korpus Strzelców posiadał zapas wszelkich przyborów umundurowania, wystarczający dla wszystkich członków czynnych.

Broń wypożycza każdemu członkowi czynnemu Korpus Strzelców; jest on obowiązany do porządnego jej utrzymania i ma ją zwrócić Korpusowi w razie swego wystąpienia, a odpowiada za każde jej uszkodzenie z jego winy pochodzące.

§ 12.

Sztandar ma na

stronie przedniej.....

na stronie odwrotnej

Górny koniec drzewca sztandaru jest

Korpus Strzelców uważa swój sztandar za symbol honoru i poczucia wspólności, tudzież za symbol miłości i wierności dla Cesarza i Ojczyzny.

ROZDZIAŁ IV.

§ 13.

Kierującymi organami Korpusu Strzelców są:

1. komendant,
2. wydział,
3. walne zgromadzenie.

Komendant zastępuje stowarzyszenie na zewnątrz, przewodniczy na posiedzeniach wydziału jakoteż na walnych zgromadzeniach i jest najwyższym kierownikiem Korpusu Strzelców we wszystkich sprawach wojskowych.

On oznacza wszystkie ćwiczenia i wymarsze, sprawuje podczas nich komendę, wydaje wszystkie zarządzenia, dotyczące się służby, stara się o odpowiednią ewidencję, wykształcenie i uzbrojenie członków czynnych; on też nakłada kary za niestawienie się do zapowiadzanych ćwiczeń i wymarszów, tudzież za niewłaściwe zachowanie się podczas tychże, o ile nie chodzi o wykluczenie.

Komendant ma się w sprawach wojskowych stosować do ewentualnych wskazówek powiatowego Komendanta pospolitego ruszenia.

Zastępcą Komendanta we wszystkich jego funkcyjach jest oficer najstarszy rangą.

§ 14.

Wydział składa się z wszystkich oficerów, starszych Strzelców i chorążego.

Do zakresu działania wydziału należą wszystkie sprawy, które nie są zastrzeżone komendantowi lub też walnemu zgromadzeniu. Wydział decyduje według statutu o przyjęciu i wykluczeniu członków, orzeka we wszystkich sprawach karnych, niezastrzeżonych komendantowi, i zarządza majątkiem Korpusu.

Uchwały wydziału zapadają bezwzględną większością głosów w obecności najmniej połowy członków wydziału.

Wydział wybiera z pośród siebie rachmistrza, który zarządza dochodami i wydatkami — tymi ostatnimi tylko na zlecenie komendanta — i zapisuje je do księgi kasowej. Rachmistrz przechowuje też gotówkę i zakłada inwentarz majątku Korpusu Strzelców względnie utrzymuje go w ewidencji, a nadto stara się o przechowanie i należyte utrzymanie mundurów i części uzbrojenia, wreszcie składa corocznie rachunki.

Rachunek roczny za ubiegły rok kalendarzowy ma być sporządzony w ciągu miesiąca stycznia, sprawdzony przez dwóch rewizorów, wybieranych corocznie przez walne zgromadzenie, podpisany przez nich i przez komendanta i przedłożony walnemu zgromadzeniu.

§ 15.

Walne zgromadzenie odbywa się przynajmniej raz w roku. Do zwołania walnego zgromadzenia powołany jest tylko komendant a jest on obowiązany zwołać walne zgromadzenie także wtedy, gdy zażąda tego pisemnie, podając powody, przynajmniej czwartą część członków czynnych.

O zwołaniu każdego walnego zgromadzenia ma komendant donieść w właściwym czasie politycznej Władzy powiatowej, przedkładając jej porządek dzienny.

Do zakresu działania walnego zgromadzenia należy wybór wszystkich oficerów i reszty szarż, mianowanie członków honorowych, coroczne oznaczanie wkładek członków czynnych (§ 5 ustęp pierwszy), przyjęcie sprawozdania rocznego, jakoteż powzięcie uchwały co do rocznego zamknięcia rachunkowego, tudzież co do ważnych spraw majątkowych i prawnych, jakoteż co do zmian statutów, do czego zresztą wymagane jest wyższe zatwierdzenie — a wreszcie co do rozwiązania Korpusu Strzelców.

Do powzięcia ważnych uchwał potrzebną jest z reguły obecność przynajmniej $\frac{1}{3}$ części członków zwyczajnych i zgoda przynajmniej połowy członków obecnych, do głosowania uprawnionych, do uchwał zaś w sprawie mianowania członków honorowych, w sprawie zmian statutu i rozwiązania Korpusu Strzelców potrzeba obecności przynajmniej $\frac{2}{3}$ części członków czynnych i zgody $\frac{2}{3}$ części obecnych członków uprawnionych do głosowania.

Uchwały każdego walnego zgromadzenia jakoteż uchwały każdego posiedzenia wydziału spisuje się do protokołu, który ma podpisać przewodniczący.

§ 16.

Oficerów i resztę szarż wybiera się na 4 lata, pełnią oni jednak swe funkcyje także poza ten okres czasu w razie, jeżeli przed jego upływem Korpus Strzelców został powołany do służby w pospolitem ruszeniu; ponowny wybór jest dopuszczalny.

Przy wyborze szarż, który się odbywa kartkami, należy zwracać uwagę na wojskowe doświadczenie.

Do otrzymania szarży oficerskiej wymagane jest odpowiednie stanowisko społeczne.

O wyborze Komendanta i reszty oficerów należy donieść politycznej Władzy powiatowej, a wybór ten staje się dopiero wtedy prawomocnym, jeżeli co do komendanta c. k. Namiestnictwo, a co do reszty oficerów polityczna Władza powiatowa nie podnie- sie żadnych zarzutów w ciągu miesiąca licząc od dnia doniesienia. Władze te mają przed decyzją zasięgnąć opinii powiatowej Ko- mendy pospolitego ruszenia.

O zatwierdzenie cesarskie komendanta i reszty oficerów, po- trzebne w razie powołania Korpusu Strzelców do służby w pospoli- tem ruszeniu, starają się bez inicjatywy Korpusu Strzelców Władze kompetentne.

ROZDZIAŁ V.

§ 17.

O dobrowolnem rozwiązaniu Korpusu Strzelców należy do- nieść politycznej Władzy powiatowej; rozwiązanie jest jednak dopuszczalne tylko dopóki nie nastąpi powołanie pospolitego ru- szenia. Rozwiązanie Korpusu może być uchwalone przez Walne zgromadzenie stosownie do postanowień § 15, a należy je uwa- żać jako dokonane, gdy ilość członków czynnych spadnie niżej dwunastu.

W razie rozwiązania Korpusu ma być cały jego majątek wraz z dokładnym inwentarzem oddany gminie w zarząd dla korzystnego ulokowania a to na tak długo,

dopóki w tej miejscowości nie powstanie za przepisaniem zezwoleniem nowy Korpus Strzelców, któremu wówczas przypadnie na własność cały powyższy majątek. Gdyby jednak w ciągu 30 lat, licząc od rozwiązania Korpusu, nie założono nowego Korpusu Strzelców, wówczas majątek ten przechodzi na nieograniczoną własność wymienionej gminy.

